Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N J 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 76. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го КВІТНЯ 1983 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 23, 1983 No. 76. VOL. XC.

У Вілкс-Беррі відбудуться збори Округи УНС

Джерзі Сиґі, Н. Дж. — З Організаційного Відділу УНС інформують, що Річні загальні збори Вілксберрійської Округи УНС відбудуться в неділю, 1-го травня ц.р. в залі УКЦеркви св. Володимира при Зербе авеню, Едвардсвілл, Па. Початок нарад о год. 2-ій по полудні. Управу Округи, яка об'єднує дев'ять Відділів очолює мгр Роман Дяків, секретарем є Василь Стефурин, а касиром Катерина Лукач. Екзекутивний комітет УНС під час нарад буде репрезентувати головний організатор Степан Гавриш, який буде головним промовцем.

У програмі нарад черґуватимуться такі точки: відкриття, вибір президії для переведення зборів, читання протоколу з попередніх зборів, звіти членів уступаючої Управи і Контрольної комісії, дискусія над звітами та вибір нових органів Окружної Управи й Контрольної комісії. Відтак буде інформаційна доповідь С. Гавриша і при тому присутні союзовці і гості будуть мати нагоду в своїх питаннях чи дискусії заторкнути загальні союзові справи.

Важливою точкою нарад буде схвалення пляну праці Окружного Комітету на біжучий рік. Новообрана Управа мусить так повести організаційну працю, щоби була виконана призначена квота на 100 відсотків, а відтак є важливим відзначення ювілеїв союзових видань, а саме, 90-річчя „Свободи", 50-річчя „Українського Тижневика" і 30-річчя дитячого журналу „Веселка".

Після нарад відбудеться висвітлення фільму УНСоюзу „За стерном долі". До участи у висвітленні фільму Управа Округи запрошує всіх членів з околиці, як також і нечленів. Вступ вільний.

Появився передрук „Українського Архиєратикону"

Савт Бавнд Брук, Ню Йорк. — Для відзначення 1000-річчя хрищення Руси-України, тут, у квітні ц.р., з благословення Митрополита Української Православної Церкви в ЗСА, Блаженнішого Мстислава та коштом Митрополичого Фонду перевидано книжечку „Український Архиєратикон", що її ще в 1932 році у Варшаві постарався видати і опрацював о. проф. Олександер Лотоцький.

Про це цінне історичне видання, у вступі до цієї книжечки, в якому подано про архиєрейські практики XV-XVI сторіч, проф. о. О. Лотоцький написав, що це — „ледве чи не найстарша з-посеред чиновників пам'ятка" (мова тут про богослужбові книги, в яких подають чини поставлення на церковно-ієрархічні ступені).

Професор о. О.Лотоцький (1870-1939) був визначним громадським і політичним діячем тих часів, письменником, публіцистом і науковцем, він, виконуючи обов'язки міністра ісповідань за Директорії, довів до проголошення автокефалії Української Православної Церкви 1-го січня 1919 року. Спочатку був доцентом, а відтак професором церковного права УВУ (1922-1929), а 1929 року звичайним професором історії Православної Церкви Варшавського університету. Будучи церковним діячем, він співдіяв при виданні українського перекладу Євангелія російським Синодом, складав підручники Старого і Нового Завіту, був членом комісії для перекладу богослужбових книг при Варшавському Українському Науковому Інституті. За проф. о. О.Лотоцьким — багато праць на церковні теми, праці про духовенство та цінні матеріяли до історії культури громадського життя України кінця IX і початку XX сторіч.

Замовлення на книжку слід слати до: Ukrainian Orthodox Church of the USA, P.O.Box 495, South Bound Brook, N.J. 08880.

ЗБОРИ ВІДДІЛУ ОУА „САМОПОМІЧ"

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 1-го травня ц.р., о год. 1-ій по полудні тут у власному приміщенні, при 98 Друга авеню, відбудуться звичайні Загальні збори Відділу Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" із звичайним порядком нарад, який буде поданий перед початком зборів.

СКВУ видав обширну брошуру про голод

Торонто-Ню Йорк. — На днях появилася заходом Секретаріяту СКВУ 56-сторінкова англомовна брошура про трагічний голод, в якому згинуло понад 7 мільйонів українців в 1932-33 роках.

Брошуру, в якій багато ілюстрацій, видрукована під назвою „50 років тому: Голодовий голокост в Україні", має також вимовний підназоловок, „Терор і людське горе — знаряддя совєтсько-російського імперіялізму". Автором брошури є д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника". Вступне слово написав Дейна Ґ. Далримпл, високий урядовець в Департаменті хліборобства Уряду ЗСА та автор серій статтей про голод в Україні в англомовному журналі „Совєтські Студії" в 1960-их роках.

Про обсяг праці вказує зміст брошури, яка крім „Вступного Слова" американського спеціяліста і передмови та заключення автора, включає розділи: 1) Україна — джерело клопотів для совєтсько-російського імперіялізму; 2) Цілі і методи колективізації і її жорстокість в Україні; 3) Заходи партії і уряду під час штучного голоду в Україні; 4) Нищення українського населення до розмірів ґеноциду' 5) Офіційна совєтська настанова до голоду; 6) Звідомлення українських і чужомовних свідків; 7) Світова реакція до штучного голоду; 8) Українці поза Україною і світові протести.

В „Заключенні", автор пише: „Немає найменшої тіні сумніву, що голод в Україні в роках 1932-33 був плянованим ґеноцидом, злочином, за який Захід колективно поносить бодай частинну відповідальність, замикаючи очі і уми на найбільший злочинний аспект комунізму в російській одежі".

(Продовження на стор. 3)

Д-Р МЕЙС В ОЛБАНІ

Олбані, Н.Й. (І.Д.) — Заходом Громадського комітету Олбанської Округи для вшанування жертв голоду в Україні, відбудеться у вівторок, 26-го квітня ц.р., доповідь д-ра Джеймса Мейса з Гарварду в „ток-шов", на радіохвилі 1300, радіостанція WQBK, о год. 2-ій по полудні. Після доповіді-запити. Увечері того ж самого дня, в 7-ій год. в авлі олбанського університту, відбудеться його доповідь про голод в Україні в 1932-33 роках.

КРАЙОВИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ У ЗСА ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Подаючи перше пресове звідомлення про оформлення Крайового Громадського Комітету у ЗСА для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках було поміщено тимчасовий його склад і провід. Тепер друкуємо повний склад Комітету із почесною президією, екзекутивою та її членами, з поданням організацій, до яких враховані члени належать. Цей склад постійно поповнюється і ці доповнення будуть своєчасно проголошені. — Ред.

ПОЧЕСНА ПРЕЗИДІЯ

Блаженніший Архиєпископ і Митрополит Мстислав, Українська Православна Церква у ЗСА, Високопреосвященніший Архиєпископ і Митрополит Стефан Сулик — Українська Католицька Церква у ЗСА, Пастор Володимир Боровський, Українська Євангельсько-Реформована Церква в екзилі.

ЧЛЕНИ ПОЧЕСНОЇ ПРЕЗИДІЇ

Дост. Августин Штефан, колишній голова Сойму Карпатської України, Дост. Маруся Бек, колишня голова Міської Ради Дітройту, д-р Іван Флис, головний предсідник Українського Народного Союзу, Іван Олексин, головний предсідник Українського Братського Союзу, о. протопресвітер Степан Біляк, голова Консисторії Української Православної Церкви у ЗСА, проф. д-р Юрій Шевельов, Українська Вільна Академія Наук; проф. д-р Ярослав Падох, Наукове Товариство ім. Шевченка; проф. д-р Омелян Пріцак, Український Науковий Інститут у Гарвардському університеті; проф. д-р Василь Лев, Український Вільний Університет; проф. д-р Леонід Рудницький, Український Католицький Університет; д-р Богдан Шебунчак, Комітет за Правопорядок в УККА; інж .Лідія Бурачинська, почесна голова Союзу Українок Америки; д-р Марія Квітковська, почесна голова Українського Золотого Хреста та президентка СФУЖО; проф. д-р Юрій Старосольський, Начальний Пластун; проф. д-р Богдан Лончина, Світове Українське Патріярхальне Товариство; Роман Данилевич, Рада Крайових Федерацій Українських Католицьких Академічних Товариств „Обнова"; проф. Петро Мегик, Об'єднання Образотворчих Мистців; проф. д-р Роман Осінчук, Св. Софія, Т-во Українців Католиків у ЗСА; дир. Омелян Плешкевич, Українська Світова Кооперативна Рада; д-р Остап Тарнавський, Об'єднання Українських Письменників „Слово"; Василь Барка, автор повісти „Жовтий князь", маестро Йосип Гірняк, д-р Василь Гришко, адв. Роман Гуглевич, інж. Анатоль Ґудзовський, Докія Гуменна, Любов Дражевська, маестро Григорій Китастий, проф. Григорій Костюк, д-р Юрій Криволап, проф. Юрій Лавриненко-Дивнич і Ганна Шерей.

ЕКЗЕКУТИВА
ПРЕЗИДІЯ ЕКЗЕКУТИВИ

Проф. д-р Петро Стерчо, голова; д-р Анатолій Лисий, заступник голови, Церковна Рада Української Православної Церкви у ЗСА; Валентина Кузьмич, заступниця голови, Об'єднання Українських Православних Сестрицтв у ЗСА; Уляна М. Дячук, заступниця голови, Український Народний Союз; д-р Роман Ричок, заступник голови, Український Братський Союз; Наталія Даниленко, заступниця голови, Союз Українок Америки; Евстахія Гойдиш, заступниця голови, Крайова Пластова Старшина; проф. д-р Наталія Пазуняк, секретар, Український Золотий Хрест; Дмитро Фурманець, секретар, Союз Ветеранів Українського Резистансу; Веньямин Несенюк, скарбник, ДОБРУС; Маруся Фізер, заступниця скарбника, Українська Православна Кредитівка у Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.; Едвард Попіль, фінансовий референт, Український Братський Союз; інж. Юрко Повстенко, імпрезовий референт, Національна Фундація Мистецтв; інж. Степан Процик, референт зовнішніх зв'язків, Український Демократичний Рух; д-р Роман Барановський, організаційний референт, Об'єднання Американсько-Українських Ветеринарних Лікарів; ред. Ольга Кузьмович, пресова референтка, Спілка Українських Журналістів Амерки; мґр Юрій Нагорний, референт для видавничих справ, ОУРДП; проф. д-р Михайло Пап, організатор наукових конференцій, Українська Американська Асоціяція Університетських Професорів; о. ігумен Андрій Партикевич, зв'язковий до Митрополита Мстислава; Володимир Багрій, Українське Євангельське Об'єднання в Північній Америці.

(Продовження на ст. 3-ій)

Стейти рішатимуть про нуклеарні станції

Вашінґтон. — Верховний Суд ЗСА прийняв рішення, яке в майбутньому сильно вдарить по нуклеарній індустрії, що и так знаходиться в клопотах з огляду на протестні акції населення, міських та стейтових урядів.

Розглядаючи справу Каліфорнії, Суд вирішив, що стейтові уряди мають право забороняти, обмежувати чи ліквідувати на території стейтів нуклеарні реактори, які працюють для мирних цілей, продукуючи електричну енерґію. Противники нуклеарного збросння, домагаються заморожения атомових інсталяцій, включають також нуклеарні реактори для мирних цілей і це може мати трагічні наслідки зокрема для консументів більшої кількости електричної енерґії, яка і так в останніх роках дуже подорожіла. Встановлений Верховним Судом прецедент можуть тепер використовувати стейти, не зважаючи на те, що воно відноситься тільки до нових проєктів.

Деякі спостерігачі звертають увагу на раніше рішення Верховного Суду про те, що Федеральна реґуляційна нуклеарна комісія не мусить брати до уваги психологічного моменту чи реакції населення при відкритті нових чи запущенння в рух давно збудованих нуклеарних реакторів, які з тих чи інших причин були вилучені на якийсь час з опе-

(Продовження на стор. 3)

ВАЛЕНСА ОБОРОНЯЄ ПРАВА РОБІТНИКІВ

Ґданьск, Польща. — Лех Валенса, засновник і колишній голова забороненої сьогодні профспілки „Солідарність", заявив у середу, 20-го квітня, що польські робітники мають право святкувати 1-го травня „у свій власний спосіб".

Валенса говорив на пресовій конференції у своєму мешканні в Ґданьску в той час, як польські військові власті знову попередили побітників не підтримувати заклику підпільних лідерів „Солідарности" виступити на першотравневій демонстрації з протестами.

„Я робітник і буду святкувати 1-го травня як робітник", — сказав Валенса.

Пресова конференція Валенси вказала на те, що він робить дальші, але дуже обережні кроки в напрямі більшої активности в суспільному житті польських робітників. Потім Валенса, натякаючи на свою зустріч з підпіллям, сказав: „Ми повинні змінити наші методи, і я саме роблю це".

Зустріч Валенси з підпіллям, як відомо, була причиною його потрійного арешту і переслухання. Польська поліція і військові власті взагалі намагаються залякати не тільки Валенсу, але і весь народ, заявляючи, що демонстрації можуть пошкодити відвідинам Польщі Папою Іваном Павлом II у червні цього року.

Центральний орган польської комуністичної партії газета „Трибуна люду" писала в середу, 20-го квітня, що підпілля „наполягає знову, за згодою Валенси, на конфронтацію, щоб перешкодити процесові нормалізації та стабілізації". Газета додає, що підпілля виявляє „брак уяви і хронічну хворобу злої волі".

Кімната, де відбувалася пресова конференція була заповнена журналістами, понад 60 західніх репортерів зібралося там. Потім прийшов також фотокореспондент польського телебачення, але польське телебачення нічого не показало своїм громадянам.

Свою пресконференцію Валенса почав із закликів до примирливих переговорів з урядом, заявляючи, що його мета є сісти за стіл переговорів і обговорити все". Але його листи урядові відносно цих питань залишилися без відповіді.

„Власті тримаються осторонь, вони позбавлені доброї волі", — сказав Валенса. "Я все таки постараюся йти шляхом примирення, але якщо це не вдасться, я буду змушений змінити тактику".

Коли кореспонденти запитали Валенсу про цю тактику, він відповів: „В цю хвилину важко сказати, що є ефективним. Я нічого не виключаю". Але Валенса підкреслив, що він не має наміру повалити систему.

Сен. Дж. Ґлен є шостим кандидатом на президента

Ню Конкорд, Огайо. — Сенатор Джан Ґлен, колишній астронавт, зголосив офіційно тут у своїй рідній місцевості свою кандидатуру на президента від Демократичної партії. У короткій, переплетеній патріотичними нотками промові, сен. Ґлен намагався ніби наслідувати теперішнього президента Роналда Реґена, коли цей зголошував свою кандидатуру в 1980 році, вживаючи також фразеологію покійного президента Джана Кеннеді.

Сен. Джан Ґлен

Сен. Ґлен не є здицидованим критиком політики Р. Реґена, але тим разом він закинув Президентові, що він занехав свою ранішу візію про „ідеальний Уряд" який повинен служити усім верствам населення З'єднаних Стейтів Америки. „Сьогодні, коли ми спостерігаємо політику республіканців, — заявив Ґлен понад 2,000 слухачам, які прийшли, щоб послухати його промови і бути присутніми при проголошуванні кандидатури, — бачимо, що багато з того, що раніше проголошував Р. Реґен у своїй передвиборчій кампанії в 1980 році не здійснюється".

Сен. Ґлен заявив, що він вестиме свою передвиборчу кампанію на базі часом випробуваних вартостей, які, на його думку, задержали давні американські традиції і моральні цінності.

Політичні спостерігачі кажуть, що новозголошений кандидат Демократичної партії є в освновному центристських поглядів, бо в минулому він також не погоджувався з багатьма надто ліберальними потягненнями свого демократичного уряду, головно під час урядування президента Джіммі Картера. Більшість прихильників Ґлена твердять, що американці тужать за приверненням спокою і правопорядку і тому він буде одним з найкращих кандидатів з-посеред досі зголошених демократів.

У світі

З МОСКВИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що письменник-дисидент Ґеорґій Владімов повинен з'явитися в наступний вівторок у московському відділі віз і реєстрацій (ОВІР) для отримання відповідних документів на виїзд до Західньої Німеччини для себе, своєї дружини Наталії та для тещі Єлени Домбровської. Таке повідомлення прийшло три місяці після того, як Владімов написав листа до совєтського лідера Юрія Андропова з проханням дозволити йому еміґрувати, щоб не бути переслідуваним совєтською міліцією або й бути ув'язненим.

РЕЗИҐНАЦІЯ МІНІСТРА ОБОРОНИ Ель Сальвадору генерала Хозе Гільєрмо Ґарсія на початку цього тижня була символічноин кінцем періоду, який почався в 1979 році, коли група офіцерів-реформістів скинула уряд Карльоса Умберта Ромера. Відхід Ґарсії, одного з останніх членів уряду, утвореного після перевороту, є познакою того, що від 1979 року в Ель Сальвадорі відбулися великі зміни.

ЄГИПЕТСЬКА КОПТСЬКА ЦЕРКВА зігнорувала постанову суду вибрати нового поатріярха на місце усуненого Анваром ель-Садатом патріярха Шенуда III. Єпископ Ґреґоріюс заявив у середу, 20-го квітня, після конференції 35-ох єпископів і священиків, що „Патріярх Шенуда залишається головою Коптської Церкви. Його патріярхування кінчається тільки з його смертю".

ЗСА ВИГНАЛИ ТРЬОХ СОВЄТСЬКИХ ШПИГУНІВ

Вашінгтон. — Федеральне Бюро Інвестигацій повідомило про видалення трьох совєтських дипломатів як шпигунів. Минулого місяця, як відомо, велику групу подібних „дипломатів" вислали із своїх країн Франція, Британія та Еспанія. Один із висланих „дипломатів", військовий аташе совєтського посольства, був схоплений на гарячому, коли він витягав з дупла дерева в сільській місцевості Мериленду, як йому здавалося, військові секрети.

Цей „аташе" — підполковник Євгеній Бармянцев, 39-літній офіцер совєтської розвідки. Йому наказали залишити ЗСА разом з двома іншими совєтськими „дипломатами", які намагалися дістати американські військові таємниці в окремих випадках — один у коридорах Конґресу, другий на передмісті Ню Йорку.

Виллям Вебстер, директор Федерального Бюро Розслідувань, заявив, що його аґенти, „ударемнили трьом совєтським особам дістати цінну інформацію від Уряду ЗСА".

Другий совєтський „дипломат" — це 44-літній член совєтської місії при Об'єднаних Націях Александер Мікеєв, який старався роздобути цінчу інформацію від Марка Ціммермана, асистента конгресменки Олімпії Дж. Снов. ФБІ заявило, що Ціммерман повідомив власті про зв'язок з Мікеєвом, які потім записали на магнітній стрічні всю розмову Мікеєва з Ціммерманом.

Третім висланим „дипломатом" є 33-літній офіцер совєтської розвідки Олеґ Константінов, який старався дістати секрети військової космічної технології, і замість таємниць, наштовхнувся на аґентів ФБІ.

Офіційні особи Адміністрації заперечили будь-який зв'язок прийнятих заходів проти шпигунів з іншими кроками загальної політики Адміністрації президента Роналда Реґена у відношенні до Совєтського Союзу.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН підписав законопроєкт реформи соціяльного забезпечення і тим самим цей законопроєкт, який раніше був схвалений Палатою Репрезентантів і Сенатом, став законом. Президент у короткому слові заявив, що від сьогодні старші громадяни З'єднаних Стейтів Америки, зокрема ті, які користають з програми соціяльного забезпечення, не мусять більше турбуватися, що вони опинилися без засобів до життя. У перше схвалення Конґресом законопроєкту закралася маленька помилка і Конґрес мусів ще раз голосувати над цією справою 7-го квітня. Президент після того не зволікав з підписом, здаючи собі справу про важливість тієї справи для багатьох мільйонів американців.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА погодився видати директорові совєтського Інституту для проблем ЗСА і Канади, Ґеорґію Арбатову, в'їздну візу з пересторогою, що він перебуваючи в Америці не буде займатися пропаґандивною кампанією проти політики Уряду і не зустрічатиметься з журналістами, бо такої нагоди не мають в Москві американські дипломати. Запросив Арбатова до ЗСА Роберт Ґрей, професор політичних наук в Ґріннелл коледжі. Він, довідавшись про рішення Державного департаменту, заявив, що це рішення не має жадного змислу, бо лекції Арбатова будуть присвячені справі роззброєння, на них можуть бути присутні журналісти, які будуть і мають право ставити питання. Крім лекцій в коледжі, совєтський вчений зустрінеться з американськими бизнесменами й іншими громадянами ЗСА.

РАДА ШКІЛЬНИЦТВА І ВИХОВАННЯ в Ню Йорку плянує збудувати нову модернішу школу ім. Стайвезанта, яка тепер приміщується на 15-ій вулиці між Першою і Другою авеню і в просторій авдиторії якої відбувалися і ще тепер відбуваються численні українські імпрези та академії. Джозеф Ґ. Баркан заявив, що нова школа ім. Стайвезанта буде збудована у західній частині міста між 28 і 29 вулицями при 9-ій авеню.

У ПЕРШОМУ КВАРТАЛІ ЦЬОГО РОКУ валовий національний продукт ЗСА зріс на 3,1 відсотка і це вважається найбільшим зростом на протязі останніх двох років, заявили речники Департаменту торгівлі. Економісти кажуть, що до зросту економіки найбільше причинились подешевіння нафти і нафтових виробів, зокрема бензини, та значне збільшення будівельної індустрії. Економічні дорадники президента Роналда Реґена передбачали дещо більший зріст в 1983 році, але статистика відноситься тільки до перших місяців року і позитивний зворот може наступити кожного місяця.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД НА СТОРІНКАХ „СВОБОДИ"

Середа, 31 серпня 1932.

ЖАХЛИВІ КАРТИНИ ГОЛОДУ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

СЕЛЯНИ ЛИШАЮТЬ НА ВУЛИЦЯХ МІСТ СВОЇХ ДІТЕЙ, ЩОБ НЕ БАЧИТИ ЇХ ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ

Москва (СССР). — До Москви приїхала з Києва група американських студентів, між якими є і такі, що володіють російською мовою. Вони розповідають жахливі картини голоду на Україні, які вони там стрічали. Зменшення засівної площі, а тепер неохота селян збирати збіже, щоб не віддавати його все радянській владі, так поширена, що ніякі „ударні бригади" з комуністичних „ентузіястів" нічого пособити не можуть.

Селянство кидає свої села й прямує до міст, щоб там випросити собі „ради Христа" шматок хліба, чи дістати якихось відпадків. Разом з собою, селяни приводять до міст своїх змучених голодом дітей і тут їх лишають на „Божу волю". Один з американських студентів бачив на вулицях Києва покинених селянських дітей. У деяких з них були на грудях або на спинах написи з повідомленням, що батьки дитини лишили дитину, щоб не бачити її мук з голоду.

(Продовження на ст. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Безглуздий терор

Історія тероризму сягає непам'ятних часів. Кожний акт терору неморальний, до кожного акту терору стосується заповідь Божа „Не вбивай". Але є різні роди терору, індивідуального і збірного, є різні спонуки і не кожний терор має ті самі цілі. Бувають акти терору доконувані з ідеалістичних причин, як ось вбивство Кая Юліюса Цезаря 44-го року перед народженням Христа змовниками, які лякалися, що Цезар, тріюмфатор походу проти Ґалії (нинішньої Франції) захоче стати диктатором і похоронить римську республіку. Є терор грабіжницького характеру, як акти середньовічних „Равбріттерів" — грабіжницьких лицарів, що створили навіть систему „Фавстрехту" — права п'ястука. В історії політичних актів терору записана кривавими розправами між дійовими особами доба Великої Французької революції, підготованої творами інтелектуалів-енциклопедистів. Якобіни й жирондисти, одні і другі, що змагали до встановлення ладу на базі „Декляраціі людських прав, на місце деспотизму династії Бурбонів, одні одних винищували — Робесп'єр, Дантон, Марат — їх дії і смерть стали доказом на правду, що „Хто мечем воює — від меча гине".

І за княжого періоду історії України, і за козацького періоду і за нашої пам'яті бували також різні акти терору. На тлі боротьби за київський престіл одні володарі кривавими методами позбувалися суперників, — у Коліївщині соціяльне було перемішане з національним. В історії підпільно-революційного руху Організації Українських Націоналістів маємо теж акти політично логічні, як ось вбивство львівського шкільного куратора Совінського, що нищив українське шкільництво, чи вбивство відповідального за політику національної асиміляції міністра внутрішніх справ Броніслава Перацького, — були й акти нелогічні і по нинішній день дуже контроверсійні.

Політичний тероризм зріс до страхітливих розмірів з приходом до влади диктаторів, що їх дехто характеризує як психопатів і садистів, інші — як фанатиків, що були зачмелені жадобою влади. Масовий тероризм поширився за Гітлера, який реалізував „остаточну розв'язку" нібито загрози від жидів — фізичним винищуванням шести мільйонів чоловіків, жінок і дітей. Панування Еріха Коха в Україні позначилося безглуздим тероризмом супроти української інтеліґентської верхівки й імена Олени Теліги й О. Ольжича стали наче символами безчисленних жертв нацистського терору. В історії масового терору немає другого такого жорстокого акту злочинства, як штучний голод на Україні, що його Московщина перевела, як засіб „розкуркулення" українського села, насправді винищення сільського приватного власництва.

Близький і Середній Схід став територією, що породила хвилю страхітливого тероризму. Фанатики типу іранського „імама" Хомейні й лідера Палестинської Визвольної Організації Ясіра Арафата забули, що акти терору є тільки засобами популяризації політичних гасел, але не всилі здобути намічені цілі. В минулий понеділок 18-го квітня фанатики, які називають себе „Мусулманська свята війна", або „Організація боротьби за Іслям" підсунула під будинок американської амбасади в столиці Ливану Бейруті авто, навантажене динамітом, що його вибух вбив водія авт і понад 40 осіб, в тому числі кілька американських вояків і службовиків амбасади, — всіми іншими були ливанські араби, які мали діло в амбасаді. Президент Реґен назвав цей акт терору „злобним і трусливим". Залунали в Конґресі голоси, щоби відкликати з Ливану американських морських піхотинців, висланих туди як частину міжнародного війська, яке допомогло б завести у тій країні лад. Але президент Реґен, голова республіканської більшости в Сенаті Говард Бейкер і голова сенатської Комісії для військових справ Джан Тавер мають рацію, що не вільно піддаватися теророві. Москві, Сирії, Іранові, палестинським екстремістам, всім звеличникам „терору для терору", залежить на тому, щоб на Близькому Сході продовжувався хаос і щоби Ливан міг надалі служити за базу прерізних підпільно-терористичних організацій, що їхніми лідерами є політичні анальфабети, за своєю духовою структурою люди, позбавлені дрібки етики і гуманности. Такі люди не можуть своїми кривавими терористичними актами накидати З'єднаним Стейтам Америки закордонної політики. Реґен каже правду, що коли ЗСА зобов'язалися допомогти Ливанові завести мир і лад, то цю обітницю треба здійснити. Всупереч всім силам зла.

М. Данилишин

В ПОШАНУ ҐЕРОЇВ МАКІВКИ

Відзначуємо роковини подій, що проходили в днях від 29-го квітня до 2-го травня 1915 року, під час Першої світової війни, коли в Карпатах дійшло до завзятих боїв, у яких Усусуси звели свій перший хресний бій, записавши ним світлу сторінку історії Українського Леґіону Січових Стрільців, які створилися тоді в рамках австрійської держави.

Гора Маківка находиться в Скільщині, Західня Україна, недалеко села Головецька, де попід гору від півночі пропливає річка Головчанка, а від заходу гірський потік Грабовець, що вливається до Головчанки, а разом з нею недалеко Тухлі вливаються до ріки Опору. Маківка має три верхи, з яких середній — найвищий, а північнозахідній — стрімкий і недоступний. На цих верхах відбулися завзяті бої, де впало кількадесят Усусусів, яких там на цій горі похоронено та поставлено їм хрест-пам'ятник на увіковічнення їх геройського подвигу, що започатковував новий етап збройних змагань нашого народу.

У повоєнних роках кожного року населення довколишніх сіл, а головно молодь та пластуни відвідували ці стрілецькі могили, відправляючи біля них Богослужби та торжества для вшанування Усусусів — національних героїв — які погибли у боротьбі за історичні права нашого народу. В теперішніх відносинах такі торжества строго заборонені, — і хай оця наша скромна згадка буде китицею нев'янучих квітів на могили тих, які склали свої буйні голови за державницькі права нашої обездоленої Батьківщини.

Відзначені сотні та старшини

У пам'ятних боях на Маківці брали участь такі сотні тодішнього Леґіону Січових Стрільців: з 1-го куреня отамана Г. Коссака сотні — Букшованого, Семенюка, Носковського і Дудинського; з 2-го куреня отамана С. Шухевича — сотні Мельника, Будзиновського та одна чота зі сотні Левицького, а решта другого куреня та сотня Вітовського залишилися в запасі для охорони стрілецького обозу. В зведених тоді боях відзначилися наступні молоді стрілецькі старшини — чотарі: Кучабський, Мельник, Гнатевич, Артимович та Каратницький; хорунжі: Степанівна, Свідерський, як рівнож підстаршини Радович та Кривий, і гуцульські частини Стрільців, що звели завзятий рукопашний бій, розбивши два полки російського війська. За перемогу в боях на Маківці Усусуси від головної команди дістали спеціяльне признання, яке за підписом генерала Фляйшмана, читалося у денному приказі всіх частин тодішньої офензиви, де наводилося: „Українці! Повні гордости можете поглядати на ваші геройські подвиги. Кожний мусить гордитися приналежністю до вашого корпусу. Маєте права вважати себе вибраним відділом і я певний, що в кожнім небезпечнім положенні можна на вас числити..." У боях на Маківці стрілецькі втрати виносили 42 вбитих, 76 ранених і 35 полонених. Усусуси здобули 5 скорострілів, взяли 300 росіян у полон, які мали також кількасот вбитих і ранених, та були змушені відступити на всіх відтинках тодішнього фронту.

Список Усусусів поляглих на Маківці

У рукопашних боях на Маківці полягли 42 Усусуси, з яких вісім згинули як невідомі герої, бо не устійнено їхніх імен, а 34-ох з них відомі їхні прізвища: Білянчук Михайло зі Жаб'я, Бехметюк Ілия зі Сідлиськ, Ганущак Ілия з Корнич, Григорчук Юрко з Корчина, Грицак Ілия з Балинець, Григорчук Олекса з Річки, Дупрейчук Атанас з Полянок, Іличук Василь з Красноіли, Вітинюк Василь зі Жаб'я, Карпин Федір зі Звенигорода, Кішка Іван з Дахнова, Конюшевський Осип зі Зарваниці, Курендаш Олекса з Гриняви, Лаврук Іван з Княждвора, Максимюк Микола з Прокурави, Матловський Осип з Височька, Мицканюк Микола з Річки, Ребеньчук Іван з Яворова, Палійчук Василь з Брустур, Петрів Дмитро з Крехівців, Пик Федір з Вишкова, Попелюк Кость з Рибного, Савчук Дмитро з Отинії, Страшенчук Омелян зі Станковець, Тимчишин Іван з Торговиці, Тимчишин Пилип з Трудовача, Ткачук Борис з Річки, Ткачук Федір з Красноіли, Формуляк Дмитро з Балинець, Шевчук Юліян з Черновець, Цвілинюк Дмитро з Ясенова Горішнього, Юзвяк Микола зі Стрілківців.

Для звеличання пам'яті героїв Маківки споруджено таблицю з бронзи з іменами поляглих, яка находилася у церкві в селі Головецько, що її поставлено заходами Т-ва Охорони Воєнних Могил, а виконав її мистець С. Литвиненко в розмірах 1.50 х 1.00 метрів, одначе не знаємо, яка доля постигла її як і пам'ятник на місці боїв під час Другої світової війни, в часі якої знищилося дуже багато наших національних пам'ятників, а їхнє відновлення наїзники строго забороняють.

Політично-історичне значення боїв

Пам'ятні бої на Маківці — це не тільки світла сторінка історії Січових Стрільців, а це подія, яка має для нас велике історично-політичне значення. Однак на рідних землях промовчується та затаюється, щоб затерти геройські подвиги наших визвольних змагань, та приховувати їх значення серед виростаючих наших поколінь. Подвиг Усусусів має глибоке політичне значення, бо перемога Усусусів, окуплена кров'ю молодого стрілецтва, дала почин до того, що тодішні урядові чинники австрійської імперії були змушені змінити свою заскорузлу думку не лише про Український Леґіон, а також і про тодішній український політичний про

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про допомогу Ростикові

В часі довгих років перебувань у ЗСА, ми усі не раз мали нагоду спостерігати ту спонтанну доброзичливість американців і допомогу в поодиноких, безпосередніх, випадках людського нещастя.

Вистачить, коли про таке дрібне видавалося б горе однієї людини повідомили в новинках радіо, телевізії чи написали в пресі — як негайно відгукнеться якась добра душа та поспішить із грошовою допомогою. Не один раз така допомога одного чи більше доброчинців є справді щедра та гідна подиву, тим більше, що часто такі люди навіть не хочуть виявити своїх прізвищ, значить не розраховують на славу чи подяку.

Цікаве це явище у сьогоднішньому світі, але факт, що американці куди більше показують серця людині, яка є в біді, як різним загальним неозначеним акціям чи кличам. А вже зокрема вони щедрі серцем і грошами, кои йдеться про допомогу дитині.

Можна легко навести десятки випадків, де зовсім чужі люди допомогли своїми датками у лікуванні, складній операції, у перевезенні хворого на краще місце лікування і т. п.

Як тільки вістка про такий випадок дійде до загального відома, негайно находяться охочі дати гроші, примістити, перевезти з місця на місце з іншої країни до ЗСА, давати своє знання і час для того потребуючого.

І все це діється в країні, де випадки бездумних злочинів сила-силенна, де часто кажуть, що життя одиниці немає ніякої вартости, де вбивають задля кількох долярів або підпалюють чужі доми з помсти чи для розваги.

У нас зате зовсім інакше. Ми — українці незвичайно щедрі в датках на радше абстрактні цілі. З повним довір'ям складаємо гроші на різні „фонди", що мають високопатріотичні кличі і завдання, зовсім не цікавлячись як наші датки використовують та скільки із них іде на справжню ціль, а скільки на „адміністраційні видатки". Зате незвичайно нам залежить на тому, щоб прилюдно проголосили скільки ми жертвували та на що.

Дуже рідко, однак, трапляється у нашій спільноті, щоб ми спільно і спонтанно, а то і одинцем старалися допомогти одній конкретній людині у її наглій потребі. Невідомо, чому воно так. Чи немає у нас справді потребуючих одиниць? А може гордість не дозволяє їм в таких випадках звертатися до громади?

Як би воно не було, але апель СУА прийти на допомогу маленькому Ростикові — це в нас „білий крук".

Заклик допомогти дворічному українському хлопчикові приїхати з Польщі до ЗСА на складну операцію знищеної у нещасливому випадку руки появився в українській пресі, завдяки ініціятиві референтки Суспільної Опіки СУА.

У порівнянні до того, скільки українська спільнота в ЗСА дає щедро на різні цілі, сума потрібна для дитини — зовсім невелика. А все ж відгук не такий спонтанний, як можна було сподіватися, хоча ціль така благородна, що мусить промовити до сердець усіх, а вже особливо всіх матерів і бабунь.

Чи справді ми вже такі задивлені довгими роками у мрії, що не уміємо реагувати на звичайну, але як болючу дійсність, що не вміємо спонтанно і щедро відгукнутися на заклик, коли існує велика і справжня потреба?

О-КА

Ярослав Курдидик

ЗАМІСТЬ ВЕЛЕТНІВ — МІНІЯТЮРНІ РАКЕТИ

Конгрес поступив дуже розсудливо, коли у затяжних дебатах, що постали у зв'язку з ракетами типу МХ — зробив довшу перерву. Всі, хто брав участь у цих дебатах, тепер створив Комісію для стратегічних сил, яка має вирішити, у який спосіб буде найдоцільніше запевнити для ЗСА найпевнішу безпеку і відстрашити Совєтський Союз від евентуальної атаки?

Комісія підготувала рекомендацію, щоб на її основі простудіювати ще раз додатково дооснований плян побудови нової міжконтинентальної ракети, яка матиме назву Міджетмен. Ця ракета мала би бути мобільного типу і мати тільки один нуклеарний заряд. Її основне призначення буде замінити не лише силу 1,000 ракет типу Минитмен, що творять на сьогодні, основну серцевину національної суходільної стратегічної зброї, але теж і відступити від пляну побудови ракет типу МХ.

У цій справі комісія висловлює доручення, щоб у тому самому часі, коли буде проходити приспішений процес побудови ракет типу Міджетмен, не припинювати дальших дослідів і випробувань із ракетою-велетнем типу МХ. Дальше комісія висуває суґестію, щоб у загальному зовсім залишити побудову багатозарядних і велетенських ракет просто тому, що їм, як „постійним і непорушним", загрожуватиме завжди неминуче знищення.

Голова окремої комісії для перевірки, колишній генерал Повітряних сил, Брент Сковкрофт висунув пропозицію, щоби на т. зв. перехідній період, що потриває коло 10 років, випродукувати 100 ракет типу МХ і вмостити їх в уже існуючі, підземні силоси Минитменів. Деякі спеціялісти в справах озброєння висовують застереження відносно того, щоби Національну Оборону спирати все ще і надалі на концепції „тріяд". Їхні аргументи промовляють за тим, щоб перейти на систему „діяд", тобто, оперту повністю на підводних човнах і повітряній силі, в якій то зброї, Америка має все ще таки діймаючу перевагу над Совєтським Союзом.

Вищезгадані речники теж вбачають, що в побудові ракет типу МХ, важко буде наздігнати у цьому самому приблизно типі важкі міжконтинентальні ракети, що їх Совєтський Союз має уже готовими, а водночас немає теж найменшого сумніву, що СССР не перестав їх дальше серійно продукувати, нехтуючи всякими дотеперішніми домовленнями із ЗСА.

При цій самій нагоді пригадується, що коли ЗСА розпочали вмощувати в поодинокі ракети щораз то все побільшену кількість „субракет", типу МІРВ і мали деякий час майже „виключно монополь" на цю, значуче підсилену нуклеарну перевагу, у відносно досить короткому часі, СССР наздігнав ЗСА такою самою подібною „многозарядністю".

Але це не означає, — твердять американські нуклеарні знавці, — щоб після такого досвіду, як це трапилося із випровадженням багатозарядних ракет типу МІРВ, що їх згодом почав дублювати Совєтський Союз, припинити чергові і дальші досліди та випробування із зовсім новими винаходами в американській ракетній зброї. Дійсність унагляднює і підтверджує, що змініятюризовані нуклеарні ракети т. зв. популярно „москітових-комариних розмірів", як крилаті, чи протилетунські ракети — повністю не тільки, що себе виправдують, але починають висовуватися, як незаступний компонент у обновленій стратегічній тактиці.

Ось для порівняння пригадаємо і наведемо тут скільки важать деякі ракети: МХ важить 190,000 фунтів, Минитмен — 78,000, а заплянований Міджетмен тільки — 25,000 фунтів. А воно ж і зрозуміле, що чим легші будуть вагою ракети тим і легша буде спроможність ними „маневрувати" чи пак, зробити їх пересувно-мобільними.

Такі змініятюризовані ракети можна буде вмостити на риболовчі човни, перевозити їх вантажними автомобілями, або теж гелікоптерами. У таких транспортах буде ворогові важко перевірити, чи тут буде перевозитися конвенціональну, чи нуклеарну зброю. А крім цього ЗСА розпочали уже переводити досвіди із „крилатими ракетами-невидимками" типу Стілт, які не всилі буде схопити і прослідити їхні перелетні траси ніякий ворожий радар.

Чимало коментаторів наголошують зовсім оправдано, що перед ЗСА стоїть дилема: коли вони хочуть запевнити і втримати мир, мусять розбудувати наймодернішу атомову зброю і всю їхню силову потенційність.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕСУМЛІННІ УРЯДНИКИ

Достава „Свободи" її передплатникам останнім часом стала справжньою плягою! Поодинокі числа щоденника (і тижневика), а також інших українських пресових органів в ЗСА й Канаді, не згадуючи вже про европейські й австралійські видання, доходять до рук передплатників з великим запізненням. Не раз пізніше датовані числа доходять раніше, або декілька чисел одночасно. Всі нарікання й домагання, звернені на адреси адміністрацій не приносять побажаних наслідков.

Будучи передплатником багатьох українських часописів і маючи вдосталь таких поштових неполадків, я поцікавився цією справою й подався з зажаленням до головного поштового уряду в місці мого проживання. І що показалося? Несумлінні поштові урядники та перевантажені працею листоноші зумисне відкладають поштові посилки другої кляси, якими є позначені часописи, даючи першенство іншим посилкам. На моє настирливе домагання заряджено слідство і у висліді його справа з безперебійною доставою „Свободи" (і інших часописів) на короткий час наладналася, щоб згодом піти як раніше втертим шляхом.

Відносне письмо, яке я одержав з поштового уряду, я вислав адміністрації „Свободи" для дальшого поладнання, тобто, як мені суґеровано, для висилки листа з зажаленням на постійні неполадки до Головного поштового уряду в Вашінгтоні. Без енерґійного встрявання зі сторони пошкоджених — діла не буде! А заки це станеться, раджу кожному, хто має подібні питання, піти моїми слідами.

Іван Р. Костюк

Трентон, Н. Дж.

ЗОЛОТОВЕРХИЙ КИЇВ

Київ, прекрасна, чарівна столиця Великої Соборної України, мальовничо розташована на горах і долинах правого і рівнині лівого берегів Дніпра-Славути, за своєю природною красою займає одне з перших місць серед столиць усієї Европи.

Серед казково-мальовничого рельєфу гір, горбів та долин то височать, то потопають у буйній зелені неперевершені у своїй красі будови великокняжої і гетьмансько-козацької доби Києва.

Високо сягаючи в оксамитову блакить київського неба хрестами виблискуючих золотом бань та рельєфно виділяючись з гущавини дерев своїми білими мурами, ще до недавного часу гордо підносилися численні храми Києва. Напрочуд влучно поєднала високошляхетна рука народу-мистця ці прекрасні пам'ятки національної архітектури з чудовою київською природою.

Широкі, просторі каштанові вулиці, прямий тополевий, зникаючий десь у необмеженій далечині бульвар, мальовничі спуски до Дніпра, численні парки, сади, бульвари, ґазони і квітники в чудовому поєднанні з архітектурними ансамблями Києва — все це створює величне й незабутнє враження.

У Києві можна спостерігати незлічену кількість найрізноманітніших ракурсів, несподіваних поворотів, раптових провалів у долини та мальовничих підйомів і серпентин, при чому величная, чарівна панорама Києва чи окремих його куточків або зразу зникає з очей десь у глибині розлогих парків, де люди зовсім забувають про близько розташоване місто, або несподівано виникає у всій його пишноті.

За зеленокучерявими горами-парками правого берега і ніжносинявою стрічкою величного Дніпра відкриваються необмежені, що губляться десь у синєблакитній далині горизонту, широкі, як море, простори київського Задніпров'я.

Чудовий і величний вигляд наша столиця має також і з лівого берега Дніпра. Над зеленими схилами прибережних гір-садів, серед пишних корон дерев чітко вирисовуються своїми мурами на тлі неба силюети міських будов.

Відбиваючись у дзеркалі вод Дніпра, ці устелені шовковим зеленим килимом київської гори разом із своїми чудовими будовами, золотоверхими церквами і дзвіницями від самих Видубечів каскадами спускаються вниз аж до Подолу, утворюючи неописану в своїй красі панораму міста, особливо в ясну зоряну ніч, коли Дніпро віддзеркалює в собі ці чудовофеєричні силюети з мерехтливим світлом з вікон міських будов і ліхтарів та сяйво світил небесних.

Ця чарівна, казкова природа України була вірним помічником будівничих Києва і будила в них надхнення у всіх часах розвитку та розбудови міста, зокрема наскрізь пройнятих українським національним духом будівничих великокняжої і гетьмансько-козацької доби. Їхні споруди, завжди так влучно допасовані до свого місця ніби органічно зросталися з природою, довершуючи і кристалізуючи в собі мальовниче навколишнє природне оточення і вибагливий київський рельєф.

Величезні багатства України, блиск і краса її надзвичайно мальовничої, золотоверхої столиці впродовж віків притягали до себе різні орди загарбників. Монгольські, татарські, московські орди: Батия, Едіґея, Менґлі-Ґірея, Андрія Боголюбського або новітні московсько-большевицькі ватаги Муравйова чи цілком подібні до них орди Гітлера приходили одні за другими і доруйнували та дограбовували те, чого не встигли їх попередники.

В наслідок останньої жахливої війни, що кількома хвилями прокотилася по наших землях, були знищені московськими й німецькими окупантами найкращі пам'ятки архітектури Києва й центральна частина міста. Але ще перед війною Київ зазнав великих утрат з причини свідомого нищення безбожною московсько-большевицькою владою численних перлин української національної архітектури — храмів великокняжої й гетьмансько-козацької доби Києва.

Але коли, нарешті, постане Українська незалежна держава і над Києвом тріюмфально замайорить жовтоблакитний прапор волі з маєстатичним тризубом, тоді український народ розбудує свою чарівну столицю і увінчає її золотою короною, відбудувавши всі знищені архітвори — її золотобанні храми. І тим повернена буде Києву його давня традиційна назва Золотоверхого. —

Такою передмовою проф. д-р Олекси І. Повстенка починався перший зошит заплянованого ним видання „Золотоверхий Київ", багатоілюстрованої (понад 500 ілюстрацій) книги про столицю України в 12-ти зошитах. В текстову частину входять розділи: 1) Великокняжий Київ X-XIII століття; 2) Київ за переходової доби XIV-XVI століть; 3) Гетьмансько-Козацька доба Києва; 4) Київ в XIX й XX століттях. Третій розділ мав вміщувати англійський текст. 6, 7, 8, 9, 10, 11 і 12-ий зошити книги мали складатися з альбомів ілюстрацій.

Через недугу, браку видавничих фондів і передчасну смерть проф. Повстенкові не довелося закінчити свого задуму до кінця і друком вийшли тільки 1-й, 2-й, 3-й, 4-й і 6-й зошити. Текст цих зошитів ілюстровано історичними плянами Києва, рисунками плянів й розрізів головніших будов, їх деталів, світлинами інтер'єрів, видатніших зразків мистецьких творів та артистичного ремісництва столиці на протязі століть. Вміщуються також ілюстрації чудових краєвидів столиці України, цілі архітектурні ансамблі, найкращі вулиці, площі, мальовничі види Дніпра та прекрасні околиці міста. Ось цитати видатних рецензентів того часу про „Золотоверхий Київ":

„'Золотоверхий Київ' проф. О. І. Повстенка — це розкішний плід його довголітньої праці, великого ентузіязму та глибокої любови до українського мистецтва і української національної справи". „Виклад книги стислий і науковий, але так легко стилізований, що його може читати й легко розуміти і зовсім невчений чоловік". (Проф. д-р В. Щербаківський).-„Визвольний Шлях".

„Ця серйозна праця повинна знайти сильний відгомін, а головне – поважне зацікавлення всіх, хто не байдужий до виявів нашої культури у минулому. Автора, відомого нашого вченого, щиро вітаємо з випуском цієї совісної і актуальної праці". („Овид")

„'Золотоверхий Київ', ч. 2. Це прекрасне видання про нашу столицю, про яке ми вже раз інформували наших читачів, успішно посувається вперед — про це свідчить поява другого зошиту. Проф. О. Повстенко, який взявся за цю працю, робить велику, сьогодні ще не оцінену, прислугу нашому народові, даючи повний і вичерпний

(Закінчення на стор. 4)

ДЕЯКІ ЗАХІДНІ КРАЇНИ висловили надію, що все таки пропозиція центральних країн на Мадридській конференції про відношення між Сходом і Заходом в Европі зможе уможливити подолати застій, який триває вже 30 місяців. Застій викликаний особливо різним підходом і трактуванням західніми державами з одного боку і Совєтським Союзом з другого, питання прав людини. Нова пропозиція закликає 35 країн-учасників конференції провести окремі конференції з питань роззброєння, безпеки і наукової співпраці. Ця пропозиція не включає головного питання західніх країн — проблеми возз'єднання родин. Дипломатичні джерела говорять, що всі країни-члени НАТО висловили погляд, що пропозиція занадто слаба в питаннях гарантії людських прав. Головний делегат ЗСА Макс Кемпелмен заявив що він настоюватиме на „солідній і повнозначній" кінцевій заяві-декларації. „Ми провели два і пів року не для того, щоб задовільнитися кількома пустими жестами" — сказав Кемпелмен.

ЧИМРАЗ БІЛЬШЕ ГРОМАД збираються покидати свої місцевості і домагаються, щоб федеральний чи стейтовий уряди відкупили їхні посілості з огляду на забруджене довкілля, яке ніхто покищо не збирається вичищати. Черговою дуже загроженою місцевістю є Шварц Крік у Мишигені, населення якого шукає виходу з положення. Від приблизно 10 років речники містечка зголосили у стейтовому уряді, що їхня місцевість загрожена. Мешканці почали частіше як звичайно хворіти, скаржитись на підозрілі висипки на тілі, кашель, що його тяжко зупинити при допомозі медикаментів, сльозоточивість, болі голови тощо. Згадана місцевість стоїть тепер на 16-му найбільш загроженому місці у списку федеральної Агенції для відчищення забрудненого різними хемікаліями довкілля.

ПОГАНА ПОГОДА, зокрема холод, сніговії, дощі тощо, знищили велику частину городини, зокрема у теплих стейтах, які в ранніх весняих місяцях доставляли ярину й деякі овочі до середньозахідніх і північносхідніх стейтів ЗСА. Від Аркансо до Каролайни температура так понизилась, що ярина почала вимерзати, хоч стейтові і міські власті робили всякі заходи, щоб врятувати хоч частину плодів. Чимало інших стейтів потерпіли від поганої погоди, а деякі ще й досі відгребуються з-під снігу.

ОПЛАТИ ЗА НАВЧАННЯ в стейтових університетах і коледжах в нюйорському стейті значно збільшаться вже в червні цього року. Підвишка була подумана для того, щоб затримати теперішній стан в коледжах, бо в противному випадку треба було б звільнити велику частину персоналу. Згідно з новою програмою мешканці стейту платитимуть 1,350 долярів в академічному 1983-1984 році, а немешканці — 2,650, приблизно на 300 долярів більше від попереднього року для мешканців і 900 долярів для немешканців стейту.

ОФІЦІЙНЕ ПРЕСОВЕ АҐЕНСТВО Ірану повідомило в середу, 20-го квітня, що Ірак вистрелив три ракети на місто Дізфуль, вбиваючи 10 і ранячи 60 осіб.

ПРЕСОВЕ АҐЕНСТВО ТАСС повідомило в середу, 20-го квітня, з Москви, що в Совєтському Союзі запущено новий космічний корабель з трьома космонавтами на борті з метою сполучення з орбітальною станцією. Три космонавти це: командир корабля підполковник Владімір Тітов і два ветерани космічних подорожей Ґеннадій Стрєкалов і Александр Серєбров. Космічний корабель стартував з космодрому Байканур в Казахстані.

АЛЬМАНАХ НА 1984 РІК

Як і кожного року, у цьому часі редакція щоденника „Свободи" розпочинає підготовчу працю на майбутнім Альманахом-Календарем, що в 1984 році буде мати своєю головною темою 90-річчя Українського Народного Союзу. Вже тепер просимо авторів, які бажають бачити свої статті, есеї, оповідання, поезії, художні нариси чи репортажі надрукованими в „Альманаху УНС 1984", готувати такі матеріяли. Реченець надіслання їх до редакції „Свободи" - не пізніше 15-го червня цього року. — Ред.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР С.КАРАВАНСЬКОГО У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Можливості людського інтелекту, здавалося, не мають меж, а ще зокрема тоді, коли поєднані з емоційною наснагою і вродженим талантом. Такі думки нуртують у людини, яка побувала на авторському вечорі Святослава Караванського —борця-каторжника, філолога і поета—лірика й гумориста. Важко збагнути, як людина при усім трагізмі своєї біографії може поєднати ті усі таланти і дати їм творчий вияв? Може і є це саме вислід акумуляції творчого потенціялу у примусовій ізоляції від буднів і суєти зовнішнього світу?

Вечір гумористичної творчости С.Караванського влаштував у неділю, 27-го березня, у Філядельфії Союз Українок Америки, його 43-ій Відділ, старанням голови Людмили Чайківськоі,в Українському Освітньо-Культурному Центрі. Не дивлячись на холодний зливний дощ, прийшло понад сто осіб, переважно постійних учасників літературно-мистецьких програм цього міста.

Вечір відкрила вступним словом Людмила Чайківська й передала ведення програми Анні Максимович. Доповідь про творчість С. Караванського мав д-р Богдан Романенчук, який саме й видав у Видавництві „Київ" останню за чергою книжку С. Караванського „Гумористичний Самвидав".

Прелеґент відзначив насиченість творчих зусиль і продуктивність автора, який від 1979 року, коли прибув до Америки, видав уже чотири книжки у різних видавництвах Америки, Канади і Европи: „Сутичка з Тайфуном", 1980, В-во „Смолоскип", Ню Йорк, Балтимор, Торонто,—збірка поезій з громадською тематикою і особистою лірикою та поетичними перекладами і переспівами европейської кляси-ки; „Моє ремесло", 1981, В-во Української Видавничої Спілки в Лондоні,—збірка поезій з рефлексіями пережитого й цікавими афоризмами автора, що відзначаються глибоким психологізмом; „Ярина з городу Хоми Черешні", 1981, В-во „Гомін України", Торонто,—збірка творів різних жанрів, що включає й гумористичні екскурси в народну гумористику, а також в етимологію слів і словосполучень, характерних для української мови.

Остання з черги збірка „Гумористичний Самвидав" вийшла в 1982 році у В-ві „Київ" —це сатирично-гумористичні вірші і скечі, що свідчать про гостре перо С.Караванського як поета-сатирика, який влучно висміває всі безконечні вади совєтсько-московської імперії і її режиму. Прелеґент відзначив, що кожний твір у цій збірці С.Караванського має свою пуанту, яка виявляє його сатиричну суть. Після доповіді учасники вечора сприймали вже твори автора на теоретичному підґрунті.

Читання творів виконували навпереміну досвідчені актори—Володимир Шашаровський і Марія Лисяк та З. Кознарський, і адепти Театральної Студії Молоді під керівництвом В.Шашаровського. Двічі виступав з читанням своїх віршів сам автор, якого тепло привітали учасники вечора.

Марія Лисяк передала майстерно дух авторової сатири, дотримуючись у читанні поетового ритму. В. Шашаровський виявив у читанні віршів і окремих роль у скечах свій давній талант комедійного актора. Молоді студійці—Тамара Комаровська, Оксана Михайлюк, Марта Михайлюк, Роман Кніґницький та Марко Клос, у читанні сатиричних п'єсок і скечів автора показали своє уміння передати певні ролі п'єсок відповідною інтонацією і експресією. Вони виконали скечі—„Який Клим, такий і клин", „Репетиція", „Досмертна ґарантія" та „Батьки і діти".

Суттю комедійного елементу є неочікувана ситуація, яка, вдаряючи нагло у свідомість людського сприймання, викликує здивування і сміх. Це стосується кожного комедійного твору як у словесній творчості, так і в пантомімі. Наприклад, славний французький актор пантоміми Марсель Марсо викликує сальви сміху глядачів лише одним несподіваним рухом, хоча б коли із трагічним зажуреним виразом обличчя підпирає голову рукою, яка нагло опадає разом із ним, коли лікоть його не знаходить очікуваного опертя. Це стається із словесною театральною комедійною грою чи уявною акцією при читанні п'єси. Тут саме говоримо про сатиричну чи комедійну пуанту, яку так уміло подає в своїх творах Караванський. Прикладом її може бути саме талановитий скеч автора „Репетиція".

„Репетиція" і „Досмертна ґарантія" є клясичними проявами комедійного таланту С.Караванського.

Учасники вечора мали також приємність почути майстерно виконаних українських ліричних пісень молодою артисткою Катрею Оранською-Петик під акомпаньямент піяніста проф. Богдана Перфецького. Були це твори: „Ой, ходить сон коло вікон"—народна колискова пісня, обробка В. Барвінського, яку Катря Петик виконала з великою ніжністю і з чудовим піяніссімо; „Пастушка", муз. Кос-Анатольського; „Колискова", народна пісня, обробка Андрієвського, і лірично-драматичний твір Шамо, обробка Юрія Оранського, „Три поради".

Цей приємний і цікавий вечір закінчився гутіркою при перекусці, добре підготованій союзянками. Уміло влаштовані авторські вечори є добрим засобом познайомити читачів з книжковою появою і заохотити їх набути книжку (чи книжки) автора.

Н. Пазуняк

Виступ Валентина Мороза в Ню Йорку

Відомий політичний діяч і недавній політичний в'язень совєтів письменник д-р Валентин Мороз виступив з черговою доповіддю у неділю, 27-го березня ц.р., у Ню Йорку.

Доповідь на тему „КҐБ з власного досвіду" викликала жваве зацікавлення публіки, яка, не дивлячись на дощову зливу, виповнила велику залю Українського Народного Дому. Яскравими фактами ілюстрував він свою доповідь, переплітаючи численими прикладами з власних переживань у тюрмах і концтаборах в Мордовії, в Києві, в Галичині і в інших місцевостях, де він карався кільканадцять років.

Особливо цікаво доповідач подав аналізу типу сучасного каґебіста, порівнявши його з енкаведистом за часів Сталіна. Згідно з аналізою доповідача, сталінський тип екаведиста відзначався брутальним садиздом, тупістю невігласа-ката, а сучасний тип каґебіста — це „удосконалений і софістикований тюремщик, як правило, з університетською освітою, вміє застосувати цю ‚освіту' для тонкого психологічного терору супроти своєї жертви." Додатковою ознакою сучасного каґебіста є його байдужість до комуністичної ідеології і глибоке прив'язання до матеріяльних благ і кар'єри. Це, між іншим, казав прелеґент, — є джерелом постійних конфліктів між цими двома категоріями, де вони один одного доповнюють у методах катувань своїх жертв в минулому і тепер.

Після доповіді відбувся жвавий обмін думок в дискусії, в якій брало участь чимало присутніх. Загалом доповідь лишила глибокий слід у слухачів. По дискусії доповідач подякував всім за чисельну участь.

СВУ

Відзначили роковини голоду

Заходом Громадського комітету під протекторатом Відділу УККА в Ню Гейвені 10-го квітня відзначено 50-річчя голодової облоги України московським окупантом в 1932-33 роках. В склад Комітету увійшли: І Гладка – 66-ий Відділ СУА; Х.Мельник 108-ий Відділ СУА; В. Шворц — Сестрицтво при УКЦ; інж. А. Іванець — українська православна парафія в Ню Гейвені; інж. Р. Гижий - Товариство Святого Імени при УКЦ в Ню Гейвені; мгр Б. Данко — Український Народний Дім; П. Черепаха — Українська Рідна школа; пор. М. Панкевич — ОбВУА; проф І. Телюк — Станиця Братства І-ої Дивізії УНА; інж. М. Троян — Пласт; інж. Й. Собко — СУМА; С. Данів — ООЧСУ; С. Березіцка — УНС 414-ий Відділ; В. Ґіна УНС 370-ий Відділ; В. Добчанський — УНС 54-ий Відділ; О. Яхницький — Провидіння 202-ий Відділ; Г. Андрусишин УНП 114-ий Відділ.

Відзначення започатковано Службою Божою і Панахидою по жертвах голоду, яку відправили парох УКЦ о. Роман Ґолемба в асисті о. францішканина Кирила Дрожджака. Під час Панахиди зорганізовану участь із прапорами взяли молодечі організації Пласт і СУМА, а також комбатанти І-ої УД УНА. Заплянована спільна екуменічна Панахида не відбулась у зв'язку з тим, що несподівано захворів на серце о. декан М. Чернявський, парох УПЦ в Ню Гейвені.

Після відправ у церкві голова Ділового комітету Степан Данів відкрив громадське віче в церковній залі, покликавши до почесної президії о. пароха Р. Голембу, о. К. Дрожджака, д-ра Снігуровича — заступника голови УККА, податкового комішенера стейту Коннектикат О. Дубна, інж. А. Іванця — представника православної парафії,і проф. І. Телюка,касира УККА.

Головну промову в заступстві ред. Я. Гайваса, виголосив д-р М. Снігурович. В доповнені інж. А. Іванець поділився своїми спогадами із дитинства про голод в Україні, а інж. Троян закликав громадян Ню Гейвену взяти участь 15-го травня у відзначенні роковин голоду в Бавнд Бруку.

На закінчення податковий комішенер Коннектикату Орест Дубно прочитав резолюцію англійською мовою, закликаючи Конгрес ЗСА перевести слідство-переслухання у справі штучного голоду в Україні в 1932-33 роках й осудити Москву за смерть семи мільйонів українського населення.

Сумні роковини закінчено національним гимном.

І.Т.

Стейти рішатимуть...

(Закінчення зі стор. 1)

рації. Конкретно йшлося про пущення в рух реактора на Тримилевому острові у Пельсинванії, який був вийшов з ладу, але після усунення вад його знову мають використати для збільшення продукції електрики. Досі ці проблеми реґулювала Федеральна нуклеарна комісія в порозумінні з Департаментом енергетики і ніхто не подавав жадних скарг до суду.

Федеральні чинники, які не бажали бути названими, кажуть, що встановлення претексту в теперішній тяжкій економічній ситуації є небезпечним і шкідливим експериментом і може некорисно вплинути на поправу економіки в наступному році. Одноголосне рішення Верховного Суду є невідкличним.

СКВУ видав...

(Продовження зі стор. 1)

У заключному відступі американський науковець-спеціяліст пише: „Совєтський Союз виявився надзвичайно ефективним у закриванні фактів, про які всі знали, що це були надзвичайні події нашого сторіччя. Українська громадськість у вільному світі мусить дістати признання за підтримування розшуків і писань на цю тему. Світовому Конґресові Вільних Українців належиться гратуляції за видрукування брошури д-ра Душника під цю пору".

Брошура має численні і нові джерела, що послужать дороговказом іншим авторам і дослідникам, які писатимуть про цю трагедію українського народу, спричиненою пляновою політикою Москви.

Як повідомляють з бюра СКВУ, брошуру цю можна набути гуртово в канцелярії СКВУ в Торонто і в бюрі в Ню Йорку.

Крайовий Громадський...

(Продовження зі стор. 1)

ЧЛЕНИ ПРЕЗИДІЇ ЕКЗЕКУТИВИ

Інж. Петро Байбак, колишній Комітет Голоду в Україні; д-р Гейл Волощак, Українська Православна Ліга в ЗСА; д-р Степан Ворох, Українське Лікарське Товариство; Роман Данилюк, Український Братський Союз; ред. Антін Драган, редактор-емерит „Свободи"; інж Михайло Нич, Український Конгресовий Комітет, Українська Громада Метрополітальної Філядельфії, Інк.; д-р Євген Перейма, Асоціяція Українців Америки; Володимир Процик, Організація Державного Відродження України; Євген Стахів, Середовище УГВР; д-р Ігор Кошман, Американці за Людські Права в Україні; інж. Іван Хамуляк, Товариство Українських Інженерів; мгр Андрій Шевченко, ОДУМ у ЗСА.

ЧЛЕНИ ЕКЗЕКУТИВИ

Микола Алексевич, Братство Ветеранів Української Галицької Армії; Володимир Василащук, Американська Українська Демократична Партія Філядельфії; д-р Орест Верес, Громадський Комітет 50-річчя Голоду в Сан Франсіско, Каліф.; д-р Василь Вереш, Карпатський Дослідний Центр ім. Юліяна Ревая; В'ячеслав Вишневський, Крайова Пластова Старшина Сеньйорату; ред. Людмила Волянська, Редакція Українського щоденника „Свобода"; д-р Олег Волянський Об'єднання Українців Кеґонксону й Околиці; ред. Рома Сохан-Гадзевич, Редакція англомовного „Українського Тижневика"; Рома Гайда, Стейтовий Громадський Комітет 50-річчя Голоду, Коннектикат; інж. Богдан Гасюк, Об'єднання Академічних Товариств „Зарево"; Осип Голинський, Братсво І-ої Української Дивізії УНА в ЗСА; інж. Петро Гурський, голова Громадського Комітету Голоду в Філядельфії; Петро Ґенгало, Український Мистецький Клюб у Філядельфії; Іван Данківський, Об'єднання б. Вояків Українських Армій; ред. Мстислав Дольницький, Український католицький щоденник „Америка"; Татяна Дзівак, Об'єднання Українських Православних Сестрицтв; ред. Мирослав Завицький, Редакція „Нашого Голосу"; інж. Юрій Іхтіярів, Громадський Комітет 50-річчя Голоду у Філядельфії; д-р Петро Клюк, Рада Прихильників УНР; д-р Богдан Коваль, Українська Гетьманська Організація; д-р Михайло Козак, Український Громадський Комітет в Міннеаполісі, Мінн.; інж. Василь Колодчин, Метрополітальний Відділ УККА в Дітройті; інж. Михайло Комічак, Українська Радіоголина в Пітсбурзі й представник Пітсбуржчини; мгр Галина Коргун, Українська Православна Парафія св. Миколая, Трой, Н.Й.; проф. Іван Коровицький, Громадський Комітет Керґонксону й Околиці; Юліян Котляр, Об'єднання колишніх Вояків Української Повстанської Армії; Галина Кохно, Український Громадський Комітет Вашінгтону; проф. д-р Катерина Кохно, Стейт Коледж, Пенсильванія; Маріян Коць, Східньоевропейський Дослідчий Інститут ім. В. Липинського; Ірина Куровицька, крайова комендантка пластунок; Осип Левицький, Об'єднання колишніх Вояків УПА; Ілярій Мазепа, Українське Патріярхальне Товариство Філядельфії; мгр Уляна Мазуркевич, Комітет Оборони Людських і Національних Прав України; інж. Митрофан Нешта, Українська Селянська Спілка; Сидір Новаківський, Братство Карпатських Січовиків; дир. Омелян Плешкевич, Українська Світова Кооперативна Рада; Андрій Прадищук, Відділ ОДВУ в Ню Йорку; д-р Володимир Процюк, УКК, Українська Громада Метрополітальної Філядельфії; інж. Віктор Росінський, Братство Св. Андрія при Церкві-Пам'ятнику в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.; проф. Іван Самійленко, Український Національно-Державний Союз; Леся Семп, Українська Православна Ліга, ЗСА; Олександер Сіверський, Українська Селянська Партія; мгр Іван Скочиляс, Асоціяція Української Католицької Преси; Бронислава Скорупська, 7-ий Відділ Українського Золотого Хреста; ред. Іван Смолій, Редакція „Народної Волі"; Карло Совенко, Українська Православна Семінарія св. Софії; Василь Сосяк, Об'єднаний Комітет Українських Організацій Ню Йорку; Іван Стефуришин, „Чорноморська Січ"; Микола Турецький,Об'єднання бувших Вояків Українців у ЗСА; Петро Тарнавський, Окружний Комітету УНСоюзу, Філядельфія; Дмитро Ткачук, Світове Об'єднання Гуцулів; Роман Ярош, Крайове Українське Патріярхальне Товариство у ЗСА; Микола Ящук, СВУР у Філядельфії.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Всесв. о. Протопресвітер Степан Біляк, голова Консисторії Української Православної Церкви у ЗСА; д-р Володимир Михайлів, голова Українського Визвольного Фонду; проф. д-р Михайло Воскобійник, голова Об'єднання Українців Революційно-Демократичних Переконань.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

(Продовження зі стор. 1)

Студенти бачили не раз, як натовпи голодних людей билися за сміття, яке викидано на вулицю з домів чи якихось установ. За сміття з пароплава на березі Дністра зчинився справжній кривавий бій між голодними. В містах також не вистарчає харчів для всього населення, а в крамницях нема нічого до продажі .Збіже з України комуністична влада вивезла минулого року в інші райони Росії та за кордон, не лишаючи ніяких запасів на Україні.

ВЖЕ Й ЗА КАВУНИ ПОСИЛАЮТЬ НА КАТОРГУ

Четвер, 1 вересня 1932.

Берлін (Німеччина). — Сюди доходять відомости про те, що в радянській Росії, а зокрема на Україні, радянська влада все збільшує свій терор проти селянства, стараючись видерти в нього якнайбільше збіжа та інших сільсько-господарських продуктів. Наприклад, на Донеччині 10 селянок засуджено на каторжні роботи, кожну на два роки, за те, що вони зірвали на баштані кілька кавунів без дозволу большевицької влади. Ґазета „Правда" подає, що розстріляно одну селянку за те, що вона „вкрала" кілька снопів жита з поля, яке колись належало її чоловікови, а тепер насильно забране для колхоза.

(В текстах зберігається правопис оригіналу)

Дітройт — жертвам Великого голоду

Дітройтський Всегромадський комітет для відзначення 50-ліття жертв зорганізованого Москвою голоду вже почав здійснювати свою програму. Вихідною точкою були дві доповіді, які прочитав молодий український письменник з Канади Марко Царинник. Першу з них влаштовано в залі української католицької церкви св. Йосафата у Воррені, Миш., у п'ятницю, 18-го березня.

Перед доповіддю була інформаційна сесія Комітету, яку відкрив ред. Михайло Смик, екзекутивний заступник голови Комітету. Він представив голову д-р Марусю Бек, яка звітувала про працю Комітету та про плян цілорічної програми, що її підготував Комітет із допомогою комісій. Голова закликала всіх громадян до тісної співпраці, підкреслюючи, що успіх відзначення жертв голоду залежатиме від вкладу в цю акцію кожного члена нашої громади, а не тільки від вкладу тих одиниць, які творять Комітет і його комісії.

У програмі є дві особливі точки, які, можливо, інші громади захочуть взяти за приклад до наслідування.

Перша точка — це конкурс есеїв для нашої молоді, що його намічено провести в місцевій католицькій середній школі, в усіх рідних школах і в молодечих організаціях метрополітального Дітройту. Учні шкіл та члени організацій будуть писати есеї на тему голоду, бо таке завдання буде їм визначене як шкільна чи організаційна задача. Найкращі есеї розгляне жюрі для назначення грошових та інших нагород. Така спроба ввести нашу молодь у курс відзначень жертв Великого голоду повинна бути успішною хоча б тим, що вона дасть молодим українцям нагоду ближче познайомитися з тією неймовірною трагедією, яку невмисно нашому народові заподіяв наш відвічний ворог.

Друга особлива точка — це проєкт: поставити в кожній українській церкві, в кожній українській залі та установі „Чорний вінок" з відповідним написом та залишити його там до кінця року. Тоді він постійно нагадуватиме усім, що цей рік є рком відзначення жертв Великого голоду, в якому кожний українець повинен інформувати не-українців про геноцид 1932-33 років. Комітет вже подбав про один такий „Чорний вінок" як зразок і він справді захоплював увагу кожного, хто проходив повз нього. Будуть старання поставити такі вінки й в деяких неукраїнських установах.

Після звітування голови скарбник Комітету Антін Кобилянський подав фінансовий звіт. Вплинули пожертви від організацій та одиниць у сумі приблизно 2,500 долярів. Список жертводавців буде поданий пізніше в „Бюлетені" Комітету. Скарбник подякував тим, що вже прислали свої датки, та заохочував інших задемонструвати свою щиру підтримку для цієї важливої громадської справи, яка вимагатиме чимало фінансів для вдалого та гідного переведення.

Закінчивши інформаційну сесію, ред. М. Смик представив автора Марка Царинника, подаючи деякі біографічні дані про нього. Спочатку доповідач промовляв по-українському, а згодом перейшов на англійську мову, бо серед присутніх 250 слухачів більш як четвертина складалась з молоді та учнів. Доповідач зупинився над страхіттям, які вилонив голод, проте найбільше часу він відповідав на загадкове для всіх питання: „чому світ не знав, а якщо знав, чому не поширив вістки про Український Голокост?" У своїй доповіді М. Царинник згадав, сумної пам'яті, одного американського журналіста, Волтера Дюранті, кореспондената ЗСА в Москві, який свідомо закривав існування Голоду. І він, та йому подібні симпатики „великого експерименту" Сталінового, зумів заглушити слабші голоси, які подавали правдиві, хоч скупі вістки про Голготу України. Можна було спостерігати, з яким великим зацікавленням слухали присутні молодого промовця, якого ще після доповіді засипали багатьма питаннями.

Деякі з присутніх, які не надто добре розуміють англійську мову, прийняли „цитати" в доповіді М. Царинника за його власні слова, а не слова тих, яких він цитував; це вияснено у відповідях, бо відповіді доповідача завжди були вичерпними й вказували на знання, яке він набув наслідком своїх ґрунтовних дослідів у справі Великого голоду. Можна отже сподіватися, що праця, яку він пише і яка має появитися у формі книжки (англійською мовою) з кінцем року, буде доброю і переконливою.

Успішний вечір завершила д-р Маруся Бек, передаючи чека на 500 долярів від Ради Прихильників Української Народної Республіки для Фонду Дослідів Голоду на руки М. Царинника, щоби помогти виданню згаданої книжки.

Другу доповідь на цю саму тему Марко Царинник прочитав у неділю, 20-го березня, в залі української православної катедри св. Покрови в Дітройті. Редактор М. Смик представив молодого доповідача, який цим разом вів свою доповідь виключно українською мовою. Цілковита тиша запанувала в залі, коли М. Царинник почав документально доводити, як одним-одна людина-журналіст Волтер Дюранті, який (як оскаржував його другий журналіст) був на службі Москви, — „успішно та переконливо" заперечив у Америці такий людомор, що знищив понад сім мільйонів українських селян-хліборобів.

Після доповіді знову посипались різні питання, особливо про можливість існування інших, додаткових джерел, які могли б українці використати для повного розкриття жаху Великого голоду. Доповідач думає, що ми спізнилися майже на ціле півстоліття в своїх намаганнях вивести цю трагедію на світову арену, бо серйозно не взялись за розшукування джерел, які існували (і ще існують), якими можна б послуговуватися.

Перед закриттям зустрічі з автором М. Царинником промовила ще голова Комітету д-р Маруся Бек, закликаючи до солідної підтримки, щоб зробити цей рік відзначення жертв Великого голоду пам'ятним не тільки для української спільноти, але і для американської, яку ми мусимо усвідомити і перестерегти перед звірствами, що їх допускалися комуністичні вожді, щоб тільки втриматись при владі. Останнє слово мав ред. М. Смик, який дякував доповідачеві та присутнім від імени Всегромадського комітету.

І.К.

В пошану...

(Продовження зі стор. 2)

від, тим улегшуючи йому акцію в обороні нашої національної правди.

Крім політичного значення, ця подія має історичне значення, бо битва на Маківці — це символ, який започаткував новий етап наших збройних змагань. Битва на Маківці — це перша і справжня битва по довгій перерві від часу зруйнування Січі. Українці знову зі зброєю в руках стали до одвертої збройної боротьби, відновляючи тим славну традицію козацького лицарства. Цей кривавий, але успішний герць, започаткований на Маківці, не закінчився до сьогодні. Його продовжує вся наша самостійницько думаюча спільнота, яка в нерівній, але послідовній боротьбі, змагається за незалежність України.

Золотоверхий...

(Продовження зі стор. 2)

нарис про нашу столицю. На таке видання не можуть сьогодні спромогтися й в Україні, хоч там є більші можливості, зате нема волі. („Нові Дні").

„...Науковий характер книжки сполучено з популярним викладом, тому ця праця однаковою мірою цінна буде і для науковців і для найширших мас читачів. На високому рівні стоїть мистецьке оформлення книжки. Автор, сполучаючи в своїй особі фах інженера-архітектора, талановитого мистця-художника, педагога-професора високої школи і науковця та літератора, зумів показати всі свої здібності у виданні цієї прекрасної праці про столицю України. (Проф. П. Василенко „Свобода").

У зв'язку з виданням „Золотоверхого Києва" проф. О. І. Повстенко також видав серію марок (комплект 12 штук) зі зображенням найцікавіших церковних об'єктів Києва, з яких більшість сьогодні вже не існують, — зруйновані рукою сучасного окупанта.

Комплект зошитів „Золотоверхий Київ", включно з серією марок, в ціні 15 долярів можна придбати, пишучи до Mrs Anastasia Powstenko, 13603 Kushner Court, Silver Spring Md., 20904.

ТЕНІСОВІ ТУРНІРИ

Тенісова ланка УСЦАК, в порозумінні з управою Союзівки, подає до відома дати цьогорічних тенісових турнірів на оселі УНСоюзу:

2, 3 і 4-го липня — УСЦАК-Схід
6 і 7-го серпня — Подвійна гра
2, 3, 4 і 5-го вересня — Крайовий УСЦАК
17 і 18-го вересня — Запрошеневий УНС
8 і 9-го жовтня — КЛК

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕКЛЯ МАНДЗІЙ, член УНС Відд. 107-го ім. св. Івана Хрестителя в Геммонді, Інд., померла 8-го березня 1983 року на 77-му році життя. Нар. 17-го січня 1906 року в Козові, повіт Бережани, Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила в смутку дочку Надію Кушнір з мужем Василем, сина Мирона з дружиною Марією, сина Ярослава з друж. Наталкою, сина Євгена з дружиною Анною і дев'ять внуків. Похорон відбувся 12-го березня 1983 року на цвинтарі Елмвуд в Геммонді, Інд.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар.

ОКРУГИ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ стейту Ню Джерзі:
Пассейк, Перт Амбой, Джерзі Сіті і Нюарку

відбудуть

в суботу, 30-го квітня 1983 р., о год. 6-ій веч. в залі „Чорноморської Січі" в Нюарку, Н. Дж.

ШИРШІ НАРАДИ

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Стейтовий день УНСоюзу, який відбудеться 28-го серпня 1983 р. в Бавнд Бруку, Н. Дж.
2. Обговорення кампанії придбання нових членів.

У зборах візьме участь —

Василь Оріховський,
старший обласний організатор УНСоюзу

ЗА УПРАВУ:

КОМІТЕТ СОЮЗОВОГО ДНЯ